

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 683/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Urbanom, Uhrova 18, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 2, 3 a 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s právom podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 21 S 41/2012 z 5. septembra 2012 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso 48/2012 z 26. februára 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Urbanom, Uhrova 18, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 2, 3 a 4 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s právom podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 S 41/2012 z 5. septembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Sžso 48/2012 z 26. februára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky sa v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 21 S 41/2012 domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), č. 16229-2/2012-BA zo 4. apríla 2012. Sociálna poisťovňa označeným rozhodnutím zamietla jej odvolanie a potvrdila rozhodnutie svojej pobočky Martin č. 200-00072140-CA02/2012 z 25. januára 2012, ktorým bola sťažovateľke určená výška nemocenského za obdobie od 5. decembra 2011 do 19. decembra 2011 vo výške 0 €.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 21 S 41/2012 z 5. septembra 2012 žalobu sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie. O odvolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem podrobného opisu skutkového stavu predovšetkým uvádza:

„Postup oboch súdov pri výklade (gramatickom a logickom) označených ustanovení bol podľa môjho názoru striktne formálny, umožňujúci v rovnakých podmienkach znevýhodnenie jednej skupiny poistencov (vrátane sťažovateľky) na úkor inej skupiny poistencov a teda nespravodlivý a diskriminačný, čo je v rozpore s cieľom zákonodarcu pri zavádzaní inštitútu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, zásadou rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení... ako aj základnými ústavnými princípmi uvedenými v čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2, čl. 13 ods. 2, 3 a 4, čl. 39 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy..., v čl. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 1, 2, 3 a 4 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza Listina základných práv a slobôd... a základnými princípmi medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a slobôd...“

Som toho právneho názoru, že ani ustanovenie § 138 ods. 17 v spojení s § 138 ods. 10 písm. a) zákona účinného do 31. 12. 2010 nie sú v rozpore s vyššie citovanými dokumentmi, avšak umožňujú dva rozdielne výklady, jeden prezentovaný súdmi, žalovanou (a jej pobočkou) a druhý sťažovateľkou.

Podľa môjho názoru súdy aj žalovaná v danom prípade vyložili dané ustanovenia striktným gramatickým výkladom bez toho, aby v súlade s ústavne formulovaným princípom ústavne konformného výkladu správne a spravodlivo vyložili jeho obsah a zmysel. Takýto výklad je v rozpore nielen s čl. 12 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ale aj s čl. 1 ods. 1 ústavy, s princípom právneho štátu, ktorého súčasťou je aj princíp právnej istoty, zahŕňajúci prvok predvídateľnosti práva. Sťažovateľka predvídala a očakávala v dobrovoľnom nemocenskom poistení kompenzáciu strateného príjmu pre prípad pracovnej neschopnosti, ktorá nastane v dobe, keď povinné nemocenské poistenie netrvá (zaniklo) a preto sa dobrovoľne nemocensky poistila...

Z uvedeného teda vyplýva, že pri určení vymeriavacieho základu pre určenie dávky nemocenského poistenia sú orgány verejnej moci (žalovaná) povinné šetriť podstatu a zmysel základných práv a slobôd. Inak povedané, v prípade pochybnosti sú povinné (orgány verejnej moci) postupovať miernejšie – in dubio mitius.“

Podľa názoru sťažovateľky „ustanovenie § 138 ods. 17 zákona účinného do 31. 12. 2010 určuje len prednostné poradie vymeriavacích základov, z ktorých sa platí

poistné na nemocenské poistenie, ak má osoba viac nemocenských poistení, pričom cieľom zákonodarcu bola tá skutočnosť, aby osoby poistené z viacerých povinných alebo aj dobrovoľných poistení vedeli určiť poradie vymeriavacích základov z jednotlivých poistení a aby pri prípadnom dosiahnutí maxima vymeriavacieho základu niektorého, príp. viacerých poistení podľa § 138 ods. 10 písm. a) zákona nemali povinnosť platiť poistné nad zákonný rámec. Teda malo ísť skôr o ochranu nemocensky poistených osôb pred platením poistného z viacerých poistení nad rámec maxima, avšak nevylučuje právo osôb platiť poistné nad tento zákonný rámec, ak pre určité okolnosti, ktoré môžu v budúcnosti nastať, si chcú platiť poistné aj z iných poistení. Každé jednotlivé poistenie samostatne má určený zákonný maximálny strop a pre prípad výpočtu vymeriavacieho základu z úhrnu vymeriavacích základov je tiež určený rovnaký maximálny strop v ust. § 138 ods. 10 písm. a) zákona.

Už samotné zavedenie inštitútu dobrovoľného nemocenského poistenia dávalo priestor pre pripoistenie sa osobám za účelom zvýšenia nemocenskej dávky, ktorá by inak z povinného poistenia nevznikla, alebo vznikla, ale v nižšej sume. Ináč by toto poistenie nemalo pre poistencov opodstatnenie a bolo by výlučne fiškálnym prostriedkom na zvýšenie príjmu štátneho rozpočtu, resp. rozpočtu žalovanej!!! Navyše, sám zákonodarca takýto výklad sporných ustanovení zákona otvorene aj v médiách propagoval, keď hovoril o možnosti a vhodnosti dobrovoľného nemocenského pripoistenia sa tehotných žien za účelom zvýšenia materského ako nemocenskej dávky (aj keď zákonná úprava bola medzičasom zmenená).“.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

„Rovnako zákonodarca v § 14 ods. 2 zákona vymedzil, kto sa môže a kto nemôže dobrovoľne nemocensky pripoistiť. Do 31. 12. 2010 bolo vymedzenie subjektov len pozitívne, teda dobrovoľne nemocensky poistená osoba mohla byť fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt. Od 1. 1. 2011 zákonodarca okrem vyššie uvedeného pozitívneho vymedzenia aj negatívnym vymedzením vylúčil určité osoby z možnosti dobrovoľného nemocenského poistenia a to osobám, ktoré majú priznaný

starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že zákonodarca prehodnotil okruh dobrovoľne nemocensky poistených osôb a vylúčil určité skupiny osôb, ktoré v porovnaní s ostatnými skupinami osôb v dôsledku možnosti dobrovoľného poistenia získali neúmerné výhody (spolu s poberaním dôchodku) a dostali sa za rovnakých podmienok do rovnakého (zvýhodňujúceho) zaobchádzania s inými skupinami osôb. Zákonodarca však nevylúčil z dobrovoľného poistenia osoby, ktoré majú maximálny vymeriavací základ z iného, povinného nemocenského poistenia a žiadny štátny orgán nemôže svojvoľne rozširovať okruh vylúčených osôb z dobrovoľného nemocenského poistenia. Preto je podľa môjho názoru úplne v súlade so zákonom, ak sa povinne nemocensky poistená osoba pre prípad pracovnej neschopnosti, ktorá nastane v dobe, keď povinné nemocenské poistenie netrvá (zaniklo) dobrovoľne nemocensky poistí a to z vymeriavacieho základu, ktorý si sama určí v rozmedzí od zákonného minima po zákonné maximum.

Navyše dobrovoľne nemocensky poistená osoba si podľa § 138 ods. 8 zákona účinného do 31. 12. 2010 má možnosť sama určiť sumu vymeriavacieho základu, pričom táto musí byť minimálne vo výške podľa ust. § 138 ods. 9 zákona a maximálne vo výške podľa ust. § 138 ods. 10 písm. a) zákona. Rovnako pri určení výšky vymeriavacieho základu dobrovoľného nemocenského poistenia zákonodarca výslovne neuviedol, že vymeriavací základ pre platenie poistného na dobrovoľné nemocenské poistenie sa určí ako rozdiel maximálneho vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 10 písm. a) zákona a vymeriavacieho základu z povinného nemocenského poistenia. Ponechal na poistencovi, akú sumu vymeriavacieho základu si určí v hraniciach zákona, ktorá bude mať vplyv na výšku poistného aj na výpočet dávok nemocenského poistenia.“

Tým, že „súdy ani žalovaná a jej pobočka neuznala sťažovateľke maximálny vymeriavací základ z dobrovoľného nemocenského poistenia pre výpočet nemocenskej dávky“, podľa názoru sťažovateľky „znevýhodnili ju s inou skupinou poistenkýň v rovnakom alebo obdobnom postavení a tým sa dopustili voči sťažovateľke diskriminácie a nespravodlivosti“.

Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu poukazuje na celý rad rozhodnutí Európskeho súdneho dvora a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie, zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 21 S/41/2012 zo dňa 5. 9. 2012 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso/48/2012 zo dňa 26. 2. 2014, bolo porušené.

Základné právo sťažovateľky na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 1, 2, čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu pred diskrimináciou, zaručené v článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Prvého dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 21 S/41/2012 zo dňa 5. 9. 2012 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso/48/2012 zo dňa 26. 2. 2014, bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 21 S/41/2012 zo dňa 5. 9. 2012 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso/48/2012 zo dňa 26. 2. 2014 a vracia vec Krajskému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 400 €, ktoré sú Krajský súd Žilina a Najvyšší súd Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne povinní uhradiť sťažovateľke a to v lehote do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

Krajský súd Žilina a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 583,12 € a to v lehote do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 21 S 41/2012 z 5. septembra 2012, ako aj rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 48/2012 z 26. februára 2014 došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 2, 3 a 4 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru v spojení s právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

II.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľky rozsudkom krajského súdu sp. zn. 21 S 41/2012 z 5. septembra 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka bola oprávnená podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu v správnom súdnictve rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 48/2012 z 26. februára 2014

Sťažovateľka sa v prvom rade domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľky uplatnenú v sťažnosti ústavný súd poukazuje na všeobecné východiská svojej judikatúry, ktoré uplatňuje pri predbežnom prerokovávaní, resp. rozhodovaní o porovnateľných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že k úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd.

Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese

vyučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú

legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má svoj základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument

strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

V súvislosti so skutočnosťou, že sťažnosť sťažovateľky smeruje proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu vydanému v správnom súdnictve [podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], je podľa názoru ústavného súdu navyše potrebné pri jej posudzovaní zohľadňovať špecifiká správneho súdnictva. V rámci správneho súdnictva súdy preskúmavajú „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP). Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Teda treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (m. m. porovnaj napr. IV. ÚS 428/09). Ani ústavný súd v konaní o sťažnosti v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie vykonané všeobecnými súdmi a ich vyhodnotenie. Ústavný súd skúma napadnutý rozsudok iba z hľadiska už spomenutých kritérií zjavnej neodôvodnenosti a arbitrárnosti (IV. ÚS 411/2011).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS. 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vychádzajúc z uvedených všeobecných východísk, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní pristúpil k preskúmaniu sťažnostnej argumentácie sťažovateľky, ktorá je vo svojej podstate založená na tvrdení, že *„výklad súdov a žalovanej, ktorým neuznala maximálny vymeriavací základ žalobkyne z dobrovoľného nemocenského poistenia v čase, keď jej povinné poistenie netrvalo je nesprávny, nespravodlivý, diskriminačný a ústavne nesúladný. Súdy a žalovaná ako orgány verejnej moci mali povinnosť vzhľadom na možnosť dvojakého výkladu dotknutých ustanovení postupovať ústavne konformným spôsobom a mali sa odchýliť od doslovného znenia týchto zákonných ustanovení, nakoľko si to vyžadoval účel zákona, cieľ zavedenia inštitútu dobrovoľného nemocenského poistenia, história jeho vzniku a ústavnoprávne princípy... V pochybnosti o správnosti jedného z výkladov mala žalovaná postupovať miernejšie, teda s menej nespravodlivejším dopadom na osobu, teda mali uznať vymeriavací základ z dobrovoľného nemocenského poistenia v maximálnej výške, ako bol v skutočnosti určený a z akého bolo platené poistné.“*

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nároku žalobkyne ako dobrovoľne nemocensky poistenej osoby na nemocenské dávky.

Dobrovoľne nemocensky poistená osoba môže byť fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie

na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt (§ 14 ods. 2 ZSP v znení účinnom do 31. 12. 2010), resp. fyzická osoba po dovŕšení 16 rokov veku, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt a nemá priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % (§ 14 ods. 2 ZSP v znení účinnom do 31. 01. 2012).

Dobrovoľne nemocensky poistenej osobe vzniká nemocenské poistenie odo dňa prihlásenia sa na tieto poistenia, najskôr odo dňa podania prihlášky a zaniká dňom odhlásenia sa z týchto poistení, najskôr odo dňa podania odhlášky (§ 23 ZSP).

Nebolo sporné, že dobrovoľné nemocenské poistenie žalobkyne vzniklo dňom 1. augusta 2010 a zaniklo 31. januára 2012.

Podľa § 26 ods. 1 písm. e) ZSP zamestnancovi sa prerušuje povinné nemocenské poistenie v období, v ktorom čerpá rodičovskú dovolenku podľa osobitného predpisu ak ide o ženu. Keďže podľa § 30 ods. 1 písm. a) ZSP zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia, v dôsledku prerušenia povinného nemocenského poistenia od 22. júna 2011 z dôvodu rodičovskej dovolenky žalobkyňa nemala (a ani neuplatňovala) nárok na nemocenské dávky z povinného nemocenského poistenia.

Nárok na nemocenské dávky za obdobie od 05. 12. 2011 do 19. 12. 2011 teda žalobkyňi mohol vzniknúť len z dobrovoľného nemocenského poistenia.

Podľa § 58 ods. 1 ZSP nárok na nemocenskú dávku sa posudzuje samostatne z každého nemocenského poistenia.

Dobrovoľne nemocensky poistená osoba má nárok na nemocenské, ak jej vznikla dočasná pracovná neschopnosť a v posledných dvoch rokoch pred vznikom dočasnej pracovnej neschopnosti bola nemocensky poistená najmenej 270 dní (§ 33 ods. 2 ZSP).

Nebolo sporné, že túto podmienku žalobkyňa splnila.

Podľa § 54 ods. 7 písm. a) ZSP ak nemocenské poistenie dobrovoľne nemocensky poistenej osoby trvalo najmenej 26 týždňov a vzniklo v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu je obdobie od vzniku

nemocenského poistenia do konca kalendárneho roka, predchádzajúceho kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky.

Dočasná práceneschopnosť žalobkyne vznikla 5. decembra 2011, preto rozhodujúcim obdobím na zistenie denného vymeriavacieho základu podľa citovaného ustanovenia bolo v danom prípade obdobie od 01. 08. 2010 do 31. 12. 2010.

Podľa § 54 ods. 10 ZSP z rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu sa vylučujú obdobia, za ktoré poistenec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie, a obdobia prerušenia povinného nemocenského poistenia.

V zmysle § 140 ods. 1 písm. a) ZSP zamestnanec i dobrovoľne nemocensky poistená osoba nie sú povinní platiť poistné na nemocenské poistenie v období, počas ktorého sa im poskytuje materské.

Keďže žalobkyňa sa od 27. 10. 2010 poskytovalo materské, jej povinné nemocenské poistenie sa v období od 27. 10. 2010 do 31.12. 2010 prerušilo a súčasne v súlade § 140 ods. 1 písm. a) ZSP v tomto období nebola povinná platiť poistné; z rozhodujúceho obdobia od 27. 10. 2010 zisteného podľa § 54 ods. 7 písm. a) ZSP sa preto v súlade s § 54 ods. 10 ZSP vylučuje obdobie od 27. 10. 2010 do 31. 12. 2010.

Výška nemocenského dobrovoľne nemocensky poistenej osoby je podľa § 37 ods. 2 ZSP odvodená z denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 55, resp. z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 57 ZSP.

Nepoužitie ustanovenia § 57 žalobkyňa v odvolaní nenamietala.

Podľa § 55 ods. 1 ZSP denný vymeriavací základ na určenie výšky nemocenskej dávky je podiel súčtu vymeriavacích základov, z ktorých poistenec zaplatil poistné na nemocenské poistenie v rozhodujúcom období a počtu dní rozhodujúceho obdobia. Denný vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Vymeriavací základ zamestnanca je upravený v § 138 ods. 1 ZSP.

Podľa § 138 ods. 8 ZSP v znení účinnom do 31. 12. 2010 vymeriavací základ dobrovoľne nemocensky poistenej osoby je ňou určená suma.“

K námietke sporného výkladu § 138 ods. 10 v spojení s § 138 ods. 17 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010 (ďalej len

„zákon o sociálnom poistení“) najvyšší súd zaujal v odôvodnení napadnutého rozsudku toto stanovisko:

„Podľa § 138 ods. 10 písm. a) bod 2. ZSP v znení účinnom do 31. 12. 2010 vymeriavací základ v úhrne je mesačne najviac na platenie poistného na nemocenské poistenie zamestnancom, povinne nemocensky poistenou samostatne zárobkovo činnou osobou a dobrovoľne nemocensky poistenou osobou v období od 1. júla do 31. decembra kalendárneho roka 1,5-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý platil v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na nemocenské poistenie.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobkyňa v rozhodnom období od 01. 08. 2010 do 26. 10. 2010 mala vymeriavací základ zamestnanca podľa § 138 ods. 1 ZSP v maximálnej výške uvedenej v § 138 ods. 10 písm. a) bod 2. ZSP v znení účinnom do 31. 12. 2010 (1116,75 eur, resp. 936,78 eur ako pomerná časť za október 2010) a súčasne si za vymeriavací základ na platenie poistného dobrovoľne nemocensky poistenej osoby určila taký istý, teda maximálny vymeriavací základ.

Práve vzhľadom na maximálny úhrn vymeriavacích základov zákon neumožňuje zohľadniť vymeriavací základ dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, a to bez ohľadu na to, že si rovnaký (alebo nižší) vymeriavací základ určila sama podľa § 138 ods. 8 ZSP v znení účinnom do 31. 12. 2010. O taký prípad ide aj v prípade žalobkyne, u ktorej maximálnu úhrnnú sumu vymeriavacích základov dosiahol už jej vymeriavací základ zamestnanca (povinne nemocensky poistenej osoby). Uvedený záver vyplýva zo zákona jednoznačne, bez akýchkoľvek pochybností a možnosti iného výkladu a bol zrejmý aj v čase, kedy žalobkyňa podala prihlášku na dobrovoľné nemocenské poistenie.

Určenie maximálneho úhrnu vymeriavacích základov nemožno považovať za vylúčenie osôb, uvedených v § 14 ods. 2 ZSP, z okruhu osôb zúčastnených na dobrovoľnom nemocenskom poistení.“

Pokiaľ ide o námietku, že § 138 ods. 17 zákona o sociálnom poistení určuje len prednostné poradie vymeriavacích základov, z ktorých sa platí poistné, čo však nevylučuje právo osôb platiť poistné nad tento zákonný rámec, ak si chcú platiť poistné aj z iných

poistení, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že „*tento názor žalobkyne je mylný a okolnosť, že žalobkyňa poistné na dobrovoľné nemocenské poistenie z maximálneho vymeriavacieho základu zaplatila, je irelevantná. Zákonodarca síce umožnil existenciu viacerých poistení z dôvodu súbehu jedného (viacerých) povinných nemocenských poistení zo zamestnania a dobrovoľného nemocenského poistenia, súčasne však ustanovil určitú hranicu určením maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného, ktorú nemožno prekročiť ani dobrovoľnou platbou poistného nad takto určený rámec. V danom prípade ide o platbu poistného bez právneho dôvodu, ktorá okolnosť zakladá v zmysle § 145 ZSP nárok na vrátenie tohto poistného (nebolo pritom sporné, že poistné, zaplatené bez právneho dôvodu bolo žalobkyni už vrátené). Poistné z maximálneho úhrnu vymeriavacích základov bolo za žalobkyňu zaplatené už na povinnom nemocenskom poistení a z toho dôvodu žalobkyňa v skutočnosti nemala vymeriavací základ na dobrovoľné nemocenské poistenie (resp. tento vymeriavací základ bol nulový). Keďže žalobkyňa nebola povinná odvádzať poistné na dobrovoľné nemocenské poistenie, i vzhľadom na ustanovenie § 145 ZSP neprichádza do úvahy ani žalobkyňou navrhovaný postup podľa § 144 ods. 1 ZSP, t. j. predpísanie poistného.*

Súčasne okolnosť, že žalobkyňa nemala vymeriavací základ na platenie poistného na dobrovoľné nemocenské poistenie, teda na toto poistenie nebola povinná odvádzať žiadne poistné, viedla k tomu, že výška nemocenského z tohto poistenia je nulová.“.

V záverečnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyšší súd zdôraznil, že „*vzhľadom na vyššie uvedené dôvody ani odvolací súd nepovažoval postup správnych orgánov pri rozhodovaní o nároku žalobkyne na nemocenské z dobrovoľného nemocenského poistenia za svojvoľný a diskriminačný, keďže z neho nevyplýva, že by pri opakovaní rovnakých podmienok postupovala rozdielne.*

Článok 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky garantuje pravo občana na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu. Základné právo na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu, ktorého podrobnosti sa majú v súlade s ústavou upraviť zákonom, zahŕňa predovšetkým primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu prostredníctvom sociálneho poistenia, teda systému založeného na poistnom

princípe, osobnej participácii, premietajúcej sa do zohľadňovania zásluhovosti pri výpočte nemocenského ako dávky nemocenského poistenia. Tým nie je vylúčené poskytovanie primeraného hmotného zabezpečenia podľa právnych predpisov mimo oblasti sociálneho poistenia.

Zavedením maximálneho úhrnu vymeriavacích základov z povinného a dobrovoľného poistenia podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k neprípustnému zásahu do právnej istoty. Nemožno ho považovať ani za diskriminačné, keďže sa bez rozdielu týka všetkých osôb, ktoré maximálny vymeriavací základ dosiahnu v povinnom nemocenskom poistení. Je pritom právom štátu, aby v súlade s čl. 39 ods. 3 Ústavy upravil podrobnosti o práve na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu v zákone.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že napriek prihláseniu sa žalobkyne na dobrovoľné nemocenské poistenie a vzniku tohto poistenia odo dňa prihlásenia sa na toto poistenie (§ 23 ZSP) žalobkyňa vzhľadom na nulovú výšku vymeriavacieho základu na toto poistenie v súlade s § 138 ods. 10 písm. a) bod 2. ZSP nebola povinná platiť poistné na dobrovoľné nemocenské poistenie. Výška jej denného vymeriavacieho základu (§ 55 ods. 1 ZSP) bola preto nula eur. Vzhľadom na túto nulovú hodnotu žalovaná rozhodla o nulovej výške nemocenského v súlade so zákonom.“.

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo v prípade sťažovateľky pri určení výšky jej nemocenského za obdobie od 5. decembra 2011 do 19. decembra 2011 nezohľadnil vymeriavací základ dobrovoľne nemocensky poistenej osoby (resp. ho určil na 0 €), a ústavne akceptovateľným spôsobom sa vyrovnal i s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa podľa jej názoru diskriminačného postupu súdov voči nej (v súvislosti s neuznaním maximálneho vymeriavacieho základu sťažovateľky z dobrovoľného nemocenského poistenia v čase, keď jej povinné poistenie netrvalo).

Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. za taký, ktorý by bol založený na

právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení zákona o sociálnom poistení.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. V takomto prípade nemožno uvažovať ani o porušení čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ktoré mali byť podľa tvrdení sťažovateľky porušené v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy. Iba to, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok na prijatie jej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Sťažovateľka namieta aj porušenie zákazu diskriminácie (resp. zákazu odlišného zaobchádzania), ktorý je vyjadrený tak v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj v čl. 14 dohovoru, argumentujúc tým, že všeobecný súd pri rozhodovaní o jej nároku na nemocenské z dobrovoľného nemocenského poistenia nerozhodol podľa relevantnej právnej normy - ustanovení o vymeriavacom základe na platenie poistného na nemocenské poistenie.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj porušenie čl. 14 dohovoru v spojení s právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu v súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo dôjsť (pozri časť II.2 tohto uznesenia), tak v nadväznosti na tento záver nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4 K namietanému porušeniu čl. 13 ods. 2, 3 a 4 ústavy v spojení so základným právom podľa čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných ľudských práv a slobôd,

b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo

c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 13 ods. 2 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto zmluvou len zákonom.

Podľa čl. 13 ods. 3 ústavy zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

Vo vzťahu k čl. 13 ústavy ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že toto ustanovenie nie je priamo aplikovateľné v konaní o sťažnosti, pretože jeho obsahom nie je základné právo alebo sloboda, ale ústavná direktíva adresovaná predovšetkým orgánom v normotvornej činnosti všetkých stupňov (I. ÚS 8/97, I. ÚS 32/98, IV. ÚS 240/09).

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 39 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavno-procesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Navyše aj porušenie základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy sťažovateľka namieta v súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ak dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak by po prípadnom prijatí časti sťažnosti týkajúcej sa základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy nemohol reálne v konaní vo veci samej dospieť ani k záveru porušenia tohto základného práva. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2015